

**Софийски университет „Св. Климент Охридски”
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ**

СТ А Н О В И Щ Е

**от д-р Николай Симеонов Натов – Професор по международно частно право
в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”**

**член на Научното жури, определено със Заповед №РД /38-352/07.07.2014 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски”,
за публична защита на дисертационния труд на Арнолд Фрагозо Ферейра на тема „Отговорност на морския превозвач по договора за международен превоз на товари съгласно международните конвенции”
в процедура за даване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование шифър 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление шифър 3.6. Право, научна специалност „Международно частно право”**

Уважаеми членове на Научното жури,

С горната заповед съм назначен за вътрешен член на Научното жури по тази процедура. На първото заседание на Научното жури ми бе възложено да дам становище. В указания със Заповедта срок представям на Вашето внимание становището си.

I. За процедурата

Подготовката на докторанта е осъществена от Катедра „Международно право и международни отношения” на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски в област на висше образование шифър 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление шифър 3.6. Право, научна специалност „Международно частно право“. Арнолд Фрагозо Ферейра е зачислен със Заповед № РД-20-596/20.04.2008 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски” като докторант в редовна платена форма на обучение. Негов научен ръководител е Проф. д-р Николай Натов. Докторантът е положил успешно изпитите от индивидуалния учебен план – по специалността и по западен език, и е отчислен с право на защита със Заповед № РД-20-805/28.06.2012 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски”. Дисертацията е представена в Катедра „Международно право и международни отношения”, която след две обсъждания е предложила на Факултетния съвет на ЮФ да открие процедура за публичната ѝ защита. Факултетният съвет на свое заседание от 10.06.2014 г. е одобрил предложението на Катедрата, определил е Научното жури и в предвидения срок е направил предложение до Ректора за утвърждаване на Журито и за определяне на дата за защита. По темата на дисертацията Ферейра има 2 публикации в специализирани научни издания както следва: „Клаузата Хималая в Международното морско право“ (Сравнението ѝ със съглашението в полза на трето лице), сп. Общество и право, 2012 г., бр. 8, стр. 94; „Тройната функция на коносаментата“, сп. Съвременно право, 2013 г., бр. 1, стр. 53. Спазени са съответните изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за прилагането му и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски”.

II. Обща оценка на представения дисертационен труд

Структурно дисертационният труд обхваща заглавна страница, съдържание, увод, три глави, разделени на точки и подточки, и заключение съдържащо резюме на получените резултати и предложенията *de lege ferenda*. Общият обем на работата е 245 страници, направени са 466 бележки под линия, накрая е включена библиография с посочване на международни нормативни актове, актове на Европейския съюз, национални нормативни актове, използвана литература – обща и специализирана, на български (41 заглавия) и чужди езици – английски, френски, португалски, италиански и испански (75 заглавия), както и множество интернет източници. Приложена е декларация за оригиналност. Работата отговаря на изискванията на чл.27, ал.2 от ППЗРАСРБ и на чл.66, ал.1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Авторефератът отразява основните научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

В увода дисертантът формулира ясно своята научно-изследователска теза, а именно: да се установи и докаже с научни и научно-приложни аргументи как наличието или липсата на дължима грижа от страна на морския превозвач или на лицата, за които той отговаря (агенти, подизпълнители и служители) води до тяхната отговорност по договора за международен морски превоз на товари съгласно международните конвенции. Дисертационният труд е посветен на материалноправна проблематика и поради това процесуалните отношения с международен елемент са извън предмета на изследването. Определени са правилно целите и задачите на разработката. Актуалността на работата се обуславя от факта, че у нас и в чужбина все още липсват сравнителни доктринални проучвания, които да включват трите международно-правни акта, предмет на дисертацията, а именно: Хагските правила, Хамбургските правила и Ротердамските правила.

Като въведение към доказване на тезата, в труда се прави първо обща характеристика и се изяснява същността на договора за международен морски превоз на товари. Това е предмет на първата глава. Представят се също различните участници в морския транспорт и различните видове коносаменти, като се уточнява, че това е най-често използваният морски превозен документ.

След това са разгледани подробно действията и обстоятелствата, пораждащи отговорност на превозвача (немореходност на кораба, забава, отклонение от курса и др.). Разгледани са също и други действия свързани с дължимата грижа, като натоварването, подреждането, превозването, съхранението и разтоварването. Това е проблематика на втората глава, която е най-важна и съдържа основната част от предлаганото научно изследване.

Обсъдена е и ограничената отговорност на превозвача, т.е. размерите на ограничената отговорност на превозвача, както и случаите в които тази отговорност е напълно изключена или случаите, в които превозвачът губи правото да претендира ограничение до определен размер на своята отговорност. На тази материя е посветена третата глава на дисертацията.

Заслужава да се отбележи коректното и аналитично използване от автора на изобилна съдебна практика от различни държави, основно от тези на системата на Общото право. Тематиката е представена така, че да даде както теоретичен, така и практически поглед върху отговорността на превозвача, като едновременно с това се съдейства за детайлното разбиране на множество актуални въпроси в практиката и теорията, свързани с разглежданата тема. Източниците са ползвани коректно.

III. Приноси на дисертационния труд

Наред с изводите, предложенията и препоръките, които всеки подобен труд следва да съдържа, могат да бъдат посочени и редица конкретни научни и научно-приложни приноси на тази дисертация:

1. Приносен характер има възприетият подход на успоредно и пълно изследване на трите основни международноправни акта, действащи в материята.
2. Изясняването на редица практически проблеми, като използваните термини върху коносаментите и тяхното значение, начинът по който превозвачите успяват да избегнат отговорността или да я ограничат значително.
3. Международно-частноправният анализ на значителен брой казуси от релевантната съдебна практика. Сравнението и съпоставката на диспозитивите на разгледаните чуждестранни решения е от естество да подпомогне българската практика с цел избягване на неточности и грешки при прилагане на международноправната уредба.
4. Научният и научно-практически анализ на т.нар. „изключващи отговорността рискове“ и избягването на казуистичния подход, характерен за други разработки в тази сфера у нас.
5. Възприетият историко-правен подход при анализа на повечето институти, свързани с отговорността на морския превозвач, което допринася за по-доброто им разбиране и прилагане от практиката.

III. Критични бележки и препоръки

Към дисертацията може да се отправят и някои принципни бележки както следва: първо – на отделни места описателността надделява над научния анализ и това е недостатък, който авторът следва да избягва в бъдещата си работа; второ – забелязва се известна плахост на автора при отправяне на предложенията *de lege ferenda*. Те са една от съществените приносни характеристики на всяка дисертация и следва да бъдат направени в ясен и категоричен стил. Това само ще улесни читателя при ориентирането му относно приносите на изследването, които иначе са безспорни и не будят съмнение.

IV. Заключение

В заключение давам положителна оценка на представения за защита дисертационен труд на тема „Отговорност на морския превозвач по договора за международен превоз на товари съгласно международните конвенции“. Работата съдържа научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката за Международното частно морско право. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания в тази материя и способности за самостоятелни научни изследвания. Дисертацията отговаря на изискванията на чл.6, ал.3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, на чл.27, ал.1 и 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на чл. 66 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“. Поради това предлагам на уважаемото Научно жури да даде на Арнолд Фрагозо Ферейра, докторант в Катедра „Международно право и международни отношения“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ образователната и научна степен „доктор“.

София, 04.09.2014 г.

.....
Проф. д-р Николай Натов